

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра обліку і аудиту та фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор, проректор з
науково-педагогічної роботи,
д.е.н., доцент
Яремко Ю.І.
«28» квітня» 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗПСВ.01 МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий) рівень
(назва освітнього рівня)

освітньо-наукова програма Економіка
(назва галузі знань)

спеціальність 051 «Економіка»
(шифр і назва спеціальності)

факультет економічний
(назва факультету)

Херсон, 2016 рік

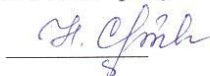
Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» підготовки здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти спеціальності 051 «Економіка».

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Танклевська Наталія Станіславівна, д.е.н., професор;
Руснак Алла Валентинівна, д.е.н., доцент.

Робочу програму навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри обліку і аудиту та фінансів

Протокол № 7 від «28» березня 2016 року

Завідувач кафедри Танклевська Н.С.

Схвалено науково-методичною комісією зі спеціальності 051 «Економіка»

Протокол № 7 від «28» березня 2016 року

Голова Галат Л.М.

Схвалено Вченою радою економічного факультету

Протокол № 7 від «29» березня 2016 року

Голова Савченко О.Г.

Затверджено Вченою радою Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет»

Протокол № 7 від «28» квітня 2016 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (напря́м підготовки), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Змістових частин – 2	Спеціальність: <u>051 «Економіка»</u>	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90 год.		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача - 3		1-й	1-й
	Лекції		
	8 год.	8 год.	
	Практичні, семінарські		
	10 год.	10 год.	
	Лабораторні		
	–	–	
	Самостійна робота		
	36 год.	36 год.	
Індивідуальні завдання:			
36 год.	36 год.		
Вид контролю: залік			
Третій (освітньо-науковий) рівень: <u>«Доктор філософії»</u>			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 18/72 (20%/80%)

для вечірньої форми навчання – 18/72 (20%/80%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни - формування знань з методології, теорії методу і процесу, психології, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності, починаючи зі студентської наукової роботи та аспірантських досліджень.

Робоча програма передбачає формування культури та навичок

проведення досліджень, впровадження їх результатів у практику діяльності організацій.

Завданням вивчення дисципліни є теоретична підготовка здобувачів третього рівня вищої освіти з питань:

- сутності понять і категорій методології наукових досліджень;
- організації процесу наукового дослідження;
- вибору об'єктів наукового дослідження;
- застосування теоретичних та емпіричних методів дослідження;
- методик дослідження, їх змісту і принципів розробки;
- планування науково-дослідних робіт;
- розроблення етапів та форм процесу наукового дослідження;
- організації науково-дослідної роботи магістрів;
- сутності понять гносеології та її місця в системі наукових знань;
- діалектики як системи принципів, законів і категорій;
- специфіки наукового пізнання;
- типології методів наукового пізнання;
- сутності понять синергетики і евристики;
- змісту та структури процесу наукового дослідження;
- формування та обґрунтування наукових гіпотез;
- оволодіння традиційними та сучасними інноваційними методами проведення досліджень;
- оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику;
- інформаційного забезпечення процесу наукового дослідження;
- визначення економічної ефективності наукових досліджень.

Результатом вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є набуття практичних навичок і умінь щодо:

- вибору об'єктів та методів наукового дослідження;
- пошуку та аналізу різноманітних джерел інформації;
- проведення наукових досліджень систем і процесів менеджменту;
- застосування сучасних методик та методичних прийомів у наукових дослідженнях;
- планування і організування наукових експериментів;
- формування опитувальних анкет;
- застосування автоматизованих систем обробки інформації у наукових дослідженнях;
- складання звітів з науково-дослідної роботи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати: набуття практичних навичок і умінь щодо вибору об'єктів та методів наукового дослідження; пошуку та аналізу різноманітних джерел інформації; проведення наукових досліджень систем і процесів менеджменту; застосування сучасних методик та методичних прийомів у наукових дослідженнях.

уміти: формувати культуру та навички проведення досліджень, впровадження їх результатів у практику діяльності організацій; планування і організування наукових експериментів; формування опитувальних анкет; застосування автоматизованих систем обробки інформації у наукових дослідженнях; складання звітів з науково-дослідної роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття та види наукових досліджень

Поняття про діяльність людини: пізнавальну (гносеологічну), аксіологічну, праксіологічну. Наука як результат і особливий вид пізнавальної діяльності людини. Наука як система знань. Наукознавство та його основні розділи. Поняття, зміст, мета і функції науки. Форми організації та управління наукою в Україні. Основні ознаки наукового дослідження. Системність, доказовість та теоретичність наукового дослідження. Роль філософії в обґрунтуванні проблем наукового дослідження. Логічний аналіз об'єкта, суб'єкта і предмета методології наукового дослідження. Зміст, структура і значення курсу для наукової підготовки спеціаліста, магістра, аспіранта.

Тема 2. Поняття методологія та типологія методів дослідження

Специфіка пізнавального ставлення людини до світу. Поняття гносеології та її місце в системі філософського знання. Особливості пізнання природної соціокультурної й духовної сфер. Проблема пізнання світу. Агностицизм і його основні різновиди. Проблеми наукового пізнання у філософії XVIII-XIX ст. Класична наука і філософська епістемологічна рефлексія. Філософія і методологія соціальних наук. Специфіка соціального пізнання. Логіка та методологія наукового дослідження. Поняття системного, комплексного та цілісного підходу в науковому дослідженні. Загальнонаукові, часткові та спеціальні методи дослідження. Головні компоненти методики наукового дослідження. Поняття об'єкта та предмета наукового дослідження. Поняття про метод, методологію та рівні наукового дослідження. Змістовна і формалізована методологія. Види змістовної методології: філософська, загальнонаукова.

Тема 3. Емпіричні методи наукового дослідження

Загальна характеристика емпіричних методів. Спостереження й експеримент. Порівняння і вимірювання. Емпіричні методи в економічних дослідженнях. Опитування як метод. Формалізація та аксіоматизація як

методи наукового дослідження. Діалектика як система принципів, законів і категорій. Закони та категорії діалектики в науковому дослідженні. Поняття принципів діалектики та їх роль у науковому пізнанні. Принцип об'єктивності, всебічності та взаємозв'язку, розвитку, історичного й логічного в науковому пізнанні. Закони єдності та боротьби протилежностей, якості і кількості, заперечення та їх роль у процесі пізнання. Категорії діалектики, їх роль у пізнанні реального світу. Одиначне, особливе та загальне, сутність і явище, причина і наслідок, зміст і форма, необхідність і випадковість, можливість і дійсність у процесі пізнання предметів та явищ матеріального і духовного світу. Формальна логіка у науковому пізнанні. Поняття про логічний закон. Закони логіки - форма вираження внутрішніх суттєвих структурних зв'язків наших думок, які відображують закономірні зв'язки буття реального світу. Співвідношення законів формальної та діалектичної логіки. Закон тотожності, його сутність і об'єктивна основа. Вимоги закону визначеності та однозначності думки у процесі наукового пізнання. Значення закону суперечності для пізнавальної та практичної діяльності людей. Закон виключеного третього, його визначення та логічний зміст.. Поняття аргументацій, доказу та їх структура. Види і правила доказу в процесі наукового пізнання. Прямий і непрямий докази. Основні правила, що впливають із законів тотожності, несуперечності та достатньої підстави, яких слід дотримуватись у процесі наукового пізнання. Поняття спростування та його логічна структура. Значення аргументації та доказу в пізнанні, науці.

Тема 4. Теоретичні методи дослідження

Наука в системі суспільства. Відмінність наукового пізнання від звичайного, художнього та інших способів пізнання дійсності. Головні ознаки наукового пізнання. Дисциплінарний та міждисциплінарний аналіз науки. Специфіка філософсько-методологічного дослідження науки. Позитивізм - неопозитивізм - постпозитивізм як світогляд і методологія наукового пізнання.

Поняття об'єкта та предмета наукового дослідження. Поняття про метод, методологію та рівні наукового дослідження. Змістовна і формалізована методологія. Типологія методів наукового пізнання: філософські, загальнонаукові, загальнологічні, емпіричні й теоретичні. Рівні наукового дослідження: емпіричний і теоретичний. їх відмінність за предметом, методами і формами наукового знання. Наукове і ненаукове знання. Форми ненаукового знання. Наука як соціокультурний феномен. Наукова картина

світу та її еволюція. Різні моделі раціональності. Концептуальні й світоглядні засади наукового знання.

Тема 5. Основні поняття і визначення математичних методів і методів статистичної обробки наукових даних

Дослідження операцій. Математичне моделювання як кількісний інструментарій. Математичні моделі та методи, як необхідний елемент сучасної економічної науки, як на мікро-, так і макрорівні, зокрема математична економіка й економетрика. Загальна класифікація економіко-математичних моделей за десятьма основними ознаками. Специфіка економіко-статистичного аналізу. Статистичний аналіз даних у нерозривному зв'язку теоретичного, якісного аналізу і відповідно до кількісного інструментарію вивчення їх структури, зв'язків і динаміки.

Тема 6. Структура дослідження: обґрунтування актуальності і визначення теми дослідження, його мети, завдання

Суб'єкт і об'єкт наукового дослідження. Дослідження як відображення і як творчість. Об'єктивне та суб'єктивне в гносеологічному образі. Поняття актуальності дослідження та визначення ступеня його наукової розробки. Визначення об'єкта, предмета, теми дослідження. Попереднє ознайомлення з літературою та визначення головних напрямків дослідження. Збирання і відбір інформації для проведення дослідження. Формулювання загальної і проміжної цілей дослідження. Специфіка дослідження соціальної дійсності. Суспільство як об'єкт соціального дослідження. Людина як об'єкт і суб'єкт наукового пізнання. Соціальні потреби, інтереси та їх вплив на процес дослідження суспільних явищ.

Тема 8. Розробка та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, що покладені в основу дослідження

Методи теоретичного узагальнення емпіричного матеріалу та вираження його в різних формах теоретичного знання. Загальнонаукові та загальнологічні методи наукового пізнання. Аналіз і синтез. Порівняння, абстрагування та узагальнення. Індукція, дедукція та аналогія. Моделювання і формалізація. Системний аналіз. Програмно-цільовий підхід. Комплексні дослідження. Аксиоматичний і гіпотетико-дедуктивний методи. Порівняльний і структурно-функціональний методи. Логіко-математичний та імовірнісний методи. Історичний і логічний методи. Сходження від абстрактного до конкретного. Емпіричні методи дослідження у групі економічних наук. Ситуаційні методи, що використовуються у менеджменті та маркетингу. Методи порівнянь, групувань, табличних, графічних, балансових, індексних, ланцюгових підстановок. Лінійне програмування.

Теорія масового обслуговування. Методи ділових ігор. Контент-аналіз. Кластерний аналіз. Діагностування. Матричний метод. Дисперсійний, комерційний, регресійний аналіз. Прогностичні методи. Методи експертних оцінок. Статичні та динамічні моделі. Методи перевірки результатів наукового дослідження.

Тема 9. Оформлення результатів наукових досліджень та їх впровадження у практику

Систематизація результатів дослідження. Види систематизації результатів дослідження та їх зміст. Докази гіпотези, висновки та рекомендації, науковий експеримент, коригування попередніх пропозицій, літературний огляд дослідження. Викладення висновків та рекомендацій у вигляді реферату, наукової статті, тез доповіді, звіту про виконану науково-дослідну роботу, курсової, випускової магістерської роботи. Види рефератів: наукові, інформативні. Зміст та вимоги до рефератів. Наукова стаття. Звіт про НДР. Реферування літератури. Виконання магістерської роботи. Обґрунтування теми, розроблення її результатів дослідження у практиці діяльності підприємств-об'єктів дослідження. Участь у розробленні держбюджетної та госпдоговірної тематики кафедри. Участь у конкурсах наукових робіт магістрантів, науково-практичних конференціях. Написання наукової доповіді, статті. Звіт про науково-дослідну роботу, його зміст і методика складання. Сутність звіту з НДР. Архітектоніка звіту з НДР: титульний аркуш, зміст, список виконавців, реферат, основна частина звіту, висновки, рекомендації, список використаних джерел, додатки. Вимоги до складання звіту згідно з ДСТУ 3008-95. Впровадження результатів завершених досліджень та розрахунок їх ефективності. Продукція наукових досліджень: теоретичні й науково-методологічні положення, методики, рекомендації. Кінцеві результати НДР, місце і форми їх застосування. Порядок впровадження результатів НДР у практичну діяльність підприємств. Відповідальність за впровадження НДР. Здавання замовнику НДР. Акти здавання -приймання готової продукції НДР, їх зміст. Впровадження завершених досліджень: дослідне випробування розроблених методик, рекомендацій, інструкцій, положень. Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії. Економічна, науково-технічна, соціальна ефективність. Розрахунок економічної ефективності наукових досліджень.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових частин і тем	Кількість годин											
	денна форма						вечірня форма					
	усь го	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Поняття та види наукових досліджень	10	1	1	-	4	4	10	1	1	-	4	4
Тема 2. Поняття методологія та типологія методів дослідження	10	1	1	-	4	4	10	1	1	-	4	4
Тема 3. Емпіричні методи наукового дослідження	9	-	1	-	4	4	9	-	1	-	4	4
Тема 4. Теоретичні методи дослідження	10	1	1	-	4	4	10	1	1	-	4	4
Тема 5. Основні поняття і визначення математичних методів і методів статистичної обробки наукових даних	10	1	1	-	4	4	10	1	1	-	4	4
Тема 6. Структура дослідження: обґрунтування актуальності і визначення теми дослідження, його мети, завдання	10	1	1	-	4	4	10	1	1	-	4	4
Тема 7. Розробка концептуальних положень і апарату дослідження (гіпотези, методи, етапи, об'єкти, засоби).	10	1	1	-	4	4	10	1	1	-	4	4
Тема 8. Розробка та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, що покладені в основу дослідження	10	1	1	-	4	4	10	1	1	-	4	4
Тема 9. Оформлення результатів наукових досліджень та їх впровадження у практику	11	1	2		4	4	11	1	2		4	4
Усього годин	90	8	10	-	36	36	90	8	10	-	36	36

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття та види наукових досліджень	1

2	Тема 2. Поняття методологія та типологія методів дослідження	1
3	Тема 4. Теоретичні методи дослідження	1
4	Тема 5. Основні поняття і визначення математичних методів і методів статистичної обробки наукових даних	1
5	Тема 6. Структура дослідження: обґрунтування актуальності і визначення теми дослідження, його мети, завдання	1
6	Тема 7. Розробка концептуальних положень і апарату дослідження (гіпотези, методи, етапи, об'єкти, засоби).	1
7	Тема 8. Розробка та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, що покладені в основу дослідження	1
8	Тема 9. Оформлення результатів наукових досліджень та їх впровадження у практику	1
Разом		8

6. Теми практичних та семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття та види наукових досліджень	1
2	Тема 2. Поняття методологія та типологія методів дослідження	1
3	Тема 3. Емпіричні методи наукового дослідження	1
4	Тема 4. Теоретичні методи дослідження	1
5	Тема 5. Основні поняття і визначення математичних методів і методів статистичної обробки наукових даних	1
6	Тема 6. Структура дослідження: обґрунтування актуальності і визначення теми дослідження, його мети, завдання	1
7	Тема 7. Розробка концептуальних положень і апарату дослідження (гіпотези, методи, етапи, об'єкти, засоби).	1
8	Тема 8. Розробка та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, що покладені в основу дослідження	1
9	Тема 9. Оформлення результатів наукових досліджень та їх впровадження у практику	2
Разом		10

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

Обов'язкова самостійна робота передбачає самостійне вивчення окремих теоретичних питань тем дисципліни, виконання індивідуальних

завдань, участь у роботі малих груп; систематизація вивченого матеріалу дисципліни перед написанням рубіжного контролю.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття та види наукових досліджень	6
2	Тема 2. Поняття методологія та типологія методів дослідження	6
3	Тема 3. Емпіричні методи наукового дослідження	6
4	Тема 4. Теоретичні методи дослідження	6
5	Тема 5. Основні поняття і визначення математичних методів і методів статистичної обробки наукових даних	6
6	Тема 6. Структура дослідження: обґрунтування актуальності і визначення теми дослідження, його мети, завдання	6
7	Тема 7. Розробка концептуальних положень і апарату дослідження (гіпотези, методи, етапи, об'єкти, засоби).	6
8	Тема 8. Розробка та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, що покладені в основу дослідження	6
9	Тема 9. Оформлення результатів наукових досліджень та їх впровадження у практику	6
	Разом	36

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні робота є однією з форм самостійної роботи здобувачів, яка передбачає створення умов для як найповнішої реалізації творчих можливостей і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Вибіркове індивідуальне завдання передбачає підготовку статті, роботи на конкурс, участь у конференціях, олімпіадах з дисципліни з метою підвищення рейтингу здобувача.

Виконання здобувачем індивідуального завдання має бути підпорядковане певним вимогам, а саме таким, як:

1) *розвиток мотиваційної установки.* Мотиваційна установка – це вироблення в особі внутрішньої потреби в постійній самостійній роботі і, головне, досягнення певних результатів задоволення цієї потреби;

2) *систематичність і безперервність.* Тривала перерва в роботі з навчальним матеріалом негативно впливає на засвоєння знань, спричиняє втрату логічного зв'язку з раніше вивченим;

3) *послідовність у роботі.* Послідовність означає чітку упорядкованість,

черговість етапів роботи. Не закінчивши вивчення однієї книги, не можна братися за іншу, далі за третю. Розкиданість і безсистемність читання породжують поверховість знань, унеможлиблюють тривале запам'ятовування прочитаного. При читанні конспекту лекцій, монографії, підручника, статті, навчального посібника не повинно залишатися нічого нез'ясованого;

4) *правильне планування самостійної роботи, раціональне використання часу.* Чіткий план допоможе раціонально структурувати виконання індивідуального завдання, зосередитися на найсуттєвіших питаннях.

Індивідуальне завдання припускає наявність таких елементів: практичної значущості; комплексного системного підходу до вирішення завдання; теоретичного використання передової сучасної методології і наукових розробок; наявність елементів творчості.

Перелік питань для виконання індивідуального завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття та види наукових досліджень	6
2	Тема 2. Поняття методологія та типологія методів дослідження	6
3	Тема 3. Емпіричні методи наукового дослідження	6
4	Тема 4. Теоретичні методи дослідження	6
5	Тема 5. Основні поняття і визначення математичних методів і методів статистичної обробки наукових даних	6
6	Тема 6. Структура дослідження: обґрунтування актуальності і визначення теми дослідження, його мети, завдання	6
7	Тема 7. Розробка концептуальних положень і апарату дослідження (гіпотези, методи, етапи, об'єкти, засоби).	6
	Тема 8. Розробка та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, що покладені в основу дослідження	6
	Тема 9. Оформлення результатів наукових досліджень та їх впровадження у практику	6
	Разом	36

Теми рефератів:

1. Поняття, зміст і функції науки.
2. Емпіризм, емпіричні та теоретичні дослідження.
3. Загальна характеристика процесу наукового пізнання.
4. Принципи організації наукової праці.
5. Організація наукової діяльності в Україні.
6. Науковий потенціал України, Херсонської області.
7. Організація наукової діяльності за кордоном.
8. Інноваційно-креативний потенціал вищої освіти.

9. Система вищої освіти у розвинутих країнах Світу.
10. Проблеми та недоліки системи вищої освіти в Україні.
11. Законодавство України щодо регулювання наукової діяльності.
12. Методи впровадження результатів науково-дослідних розробок.
13. Основні наукові відкриття ХХ століття.
14. Найбільші наукові відкриття ХХІ століття.
15. Світові науковці та їхній вклад в розвиток науки та науково-технічного прогресу.
16. Ефект та ефективність наукових досліджень.
17. Фактори, за рахунок яких можна підвищити ефективність наукових досліджень.
18. Основні методи проведення наукових досліджень.
19. Використання економіко-математичних методів дослідження економічних процесів.
20. Значення гіпотез в розвитку науки.
21. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення наукової діяльності в Україні та за кордоном.
22. Історія зародження і розвитку методології наукових досліджень.
23. Методи перевірки достовірності наукових суджень, гіпотез.
24. Обмеженість можливостей реалізації наукових результатів у виробництво.
25. Аксиоми, на яких базується наука.
26. Закони науки як істинні знання.
27. Дослідження діяльності підприємства за допомогою наукових методів: системний підхід, системний аналіз.
28. Пріоритетні напрямки розвитку науки в Україні і їх державна підтримка.
29. Наукова діяльність Херсонщини.
30. Практика та перевірка теоретичних висновків. Експеримент.
31. Методологічні аспекти отримання статистичних даних в сьогоденних умовах.
32. Практика та дипломне проектування.
33. Збирання і відбір інформації для проведення дослідження.
34. Основні поняття і визначення математичних методів та методів статистичної обробки наукових даних.
35. Технопарки та технополіси в нових економічних умовах.
36. Метод спостереження, інтерв'ювання, анкетування, опитування, контент-аналізу, експертна оцінка, тестування, експеримент та їхня характеристика.

- 37.Протиріччя в технічних системах.
- 38.Винахідництво та раціоналізаторство в системі наукових досліджень.
- 39.Індекси цитування: використання та обмеження.
- 40.Фальсифікації в науці.

10. Методи навчання

Методи навчання, які використовуються: словесні, наглядні, пояснювально-ілюстративні, аналітичні, дослідницькі.

Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів здійснюється через застосування таких форм навчання, як:

- проблемні лекції, лекції теоретичного моделювання;
- рольові ігри (елементи);
- презентації навчальних матеріалів, виконаних творчих завдань;
- застосування наочних матеріалів (фінансова звітність тощо);
- моделюючі вправи, розв'язування творчих задач та завдань;
- роботу в Інтернеті, бібліотеці;
- консультації (настановні, контрольні, проблемні).

Базовою є методика проблемного навчання у формі лекційних занять із застосуванням кейс-методів, дискусій, відео методів, мультимедійного методу і підготовки та обговорення індивідуальних проектів. Крім того застосовуються:

- метод усного контролю: індивідуальне / фронтальне опитування на семінарі.
- метод тестового контролю, поточні семестрові роботи та залікова робота.
- метод самоконтролю.
- метод письмового контролю: контрольна робота, письмовий екзамен.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення здобувачів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага здобувачів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується передовий досвід. Під час лекцій використовується друкований опорний конспект у якому виділені головні висновки з питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор задає запитання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує здобувачів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних результатів роботи з виконання індивідуальних завдань.

11. Методи контролю

Використовують наступні методи контролю: усний, письмовий, комбінований, дискусійний.

Форми контролю, які використовуються:

Поточний контроль: тестовий контроль, перевірка рішення практичних завдань, перевірка складання конспектів, захист та оцінювання індивідуальних завдань, оцінка за активність здобувачів на заняттях, тези виступу на конференції, участь у конференціях, публікація статті.

Поточний підсумковий контроль: перевірка контрольних робіт. Поточні підсумкові контрольні роботи містять практичну та теоретичну складові.

Підсумковий контроль: залік. Оцінювання знань здобувачів здійснюється на основі виконання всіх видів навчальної діяльності та поточного контролю. Максимальна кількість балів дорівнює 100.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі з дисципліни (підсумковий контроль – залік)

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100
10	10	10	10	10	10	10	15	15	

T1, T2 ... T9 – теми змістових частин.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності/Local grade	Оцінка ЄКТС/ ECTS grade		Оцінка за національною шкалою/National grade
			для заліку
90–100	A	Excellent	Зараховано/Passed
82-89	B	Good	
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Не зараховано/Fail
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Для освоєння навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» розроблено:

1. Конспект лекцій.
2. Робочий зошит для практичних занять.
3. Завдання для перевірки самостійної роботи здобувача.

14. Рекомендована література

Базова

1. Бабицький А.Ф. Методологія аналізу економічних процесів і управління: Навч. посіб. для студ. ВНЗ. - К.: МАУП, 2013. - 128 с.
2. Ганін В.І. Методологія соціально-економічного дослідження [Текст]: Навч. посіб. / Ганін В.І., Ганіна Н.В., Гурова К.Д. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 224 с.
3. Грищенко І.М. Основи наукових досліджень [Текст]: Навч. посіб. / Грищенко І.М., Григоренко О.М., Борисейко В.О. - К.: Київ.нац.торг.-екон. Ун-т, 2012. - 186 с.
4. Галаєва Л. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень. – К.: НУБіПУ, 2014. – 94 с.

5. Артемчук Г.І. Методика організації науково-дослідної роботи: Навч. посіб. для студ. та викл. ВНЗ / Артемчук Г.І., Курило В.М., Кочерган М.П. — К.: Київ. держ. лінгв. унт Форум, 2014. - 270 с.

Додаткова

6. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень: Підручник / Білуха М. Т. - К.: Вища школа, 2012.- 214 с.

7. Ганін В.І. Методологія соціально-економічного дослідження: Навч. пос. / Ганін В.І., Ганіна Н.В., Гурова К.Д. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 224 с.

8. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник / Крушельницька О. В. - К.: Кондор, 2016. - 192 с.

9. Методологические вопросы науковедения / под ред. В.И. Оноприенко. - К., 2014.

10. Мочерний С.В. Методологія економічного дослідження. / Мочерний С.В. Львів: Світ, 2011.

11. Пилюшенко В.Л., Шкрабак И.В. Методология и организация научного исследования: Учебное пособие. - Донецк, ДонГАУ, 2011. - 285 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Головна сторінка розділу "Законодавство України" Верховної Ради України <http://zakon1.rada.gov.ua/laws>

2. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України <http://dspace.nbuv.gov.ua>

3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRNsoc_gum/EkUk/index.html

4. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

5. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>

6. Політико-економічний журнал «Економіка України» <http://www.nas.gov.ua/publications/periodics/UA/SitePeriodic/Pages/default.aspx?ffn1=IDperiodics&fft1=Eq&ffv1=183>

7. Науковий журнал «Економіка і прогнозування» <http://eip.org.ua>

8. Науково-практичний журнал «Економіка промисловості» http://econindustry.org/index.php?option=com_content&view=article&id=22&Itemid=67&lang=ru

9. Електронне наукове фахове видання «Економіка. Управління. Інновації»
<http://eui.zu.edu.ua>
10. Український журнал «Економіст» <http://ua-ekonomist.com>
11. 11. Науковий журнал «Аграрна економіка»
<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/naykgyrnal.html>
12. Міжнародний науково-виробничий журнал «Економіка АПК» <http://eapk.org.ua>